

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

PREVENCE
SE MUSÍ VYPLATIT

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

***Vzdělávací seminář
„Ochrana měkkých cílů a veřejných
prostranství - Pohled MV a dotační politika při
OMC“***

**Koncepce OMC, základy OMC, dotační
politika MV a bezpečná škola**

JUDr. Tomáš Koníček

Ministerstvo vnitra ČR

k návrhu na zřízení dotačních programů za účelem zvýšení ochrany měkkých cílů

Vláda

- I. **schvaluje** návrh na zřízení dotačních programů za účelem zvýšení ochrany měkkých cílů, obsažený v části III materiálu čj. 784/17;
- II. **ukládá**
  1. ministrům dopravy, kultury a zdravotnictví
    - a) do 30. září 2018 připravit a spustit nové dotační programy na zvýšení ochrany měkkých cílů,
    - b) zajistit v souladu s ustanovením § 17 odst. 2 a § 18 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, předložení návrhu na změnu systemizace spočívající v navýšení počtu systemizovaných míst Ministerstva dopravy o 2 služební místa, Ministerstva kultury o 3 služební místa a Ministerstva zdravotnictví o 2 služební místa, a souvisejícím navýšení objemu prostředků na platy,
  2. ministrům dopravy, kultury, vnitra a zdravotnictví
    - a) uplatňovat finanční prostředky při přípravě státního rozpočtu na příslušný rok v návaznosti na předběžný rozpočet a harmonogram obsažený v návrhu uvedeném v bodě I tohoto usnesení,
    - b) zajistit v rámci výdajových limitů svých kapitol, které vzejdou ze standardních procesů přípravy státního rozpočtu, potřebné financí prostředky v návaznosti na předběžný rozpočet a harmonogram obsažený v návrhu uvedeném v bodě I tohoto usnesení,
  3. ministru vnitra připravit a spustit nový dotační program zaměřený na zvýšení ochrany veřejných prostranství a objektů (akcí) veřejné správy, škol a školských zařízení již k 31. březnu 2018.

Příprava nového dotačního programu MV na OMC

- dotace jsou určeny na projekty neinvestiční
- příjemcem dotace bude kraj na základě své podané žádosti, dotace bude bez spoluúčasti,
- v rámci jedné žádosti bude kraj moci žádat na **dva podprogramy**:
  - a) ochrana veřejných prostranství a objektů (akcí) veřejné správy jako možných měkkých cílů,
  - b) ochrana a zabezpečení škol a školských zařízení jako možných měkkých cílů

Proto bude v rámci rozdělování dotací kladen důraz na provedení **analýz** a vypracování systému ochrany konkrétních MC v souladu s těmito analýzami. V souladu s Konceptí je proto položen důraz na dotační podporu spočívající ve zpracování analýz ohroženosti konkrétních MC, stanovení jejich bezpečnostních priorit, plánovací činnost a obecně vytvoření funkčního systému OMC, který v návaznosti na identifikované hrozby nastavuje jednotlivá bezpečnostní opatření proti teroristickým a jiným závažným násilným útokům tak, aby byla účelná, odpovídající identifikovaným hrozbám, ekonomicky přiměřená a hospodárná a přispěla tak racionálním způsobem k zodolnění konkrétních měkkých cílů. Poskytovatel dotace, tedy MV, chce tímto způsobem přispět k tomu, aby zabezpečení měkkých cílů reflektovalo požadavky na reakce vůči novým hrozbám.

Poskytovatel dotace, tedy MV, chce tímto způsobem přispět k tomu, aby zabezpečení měkkých cílů reflektovalo požadavky na reakce vůči novým hrozbám.

Metodika vyhodnocení ohroženosti měkkého cíle aneb co, kdy, kde a od koho vám hrozí:

- Odkaz: <http://www.mvcr.cz/cthh/clanek/vyhodnoceni-ohrozenosti-mekkeho-cile-metodika-ke-stazeni.aspx>
- Tento dokument navazuje na metodiku Základy ochrany měkkých cílů vydanou ministerstvem vnitra v roce 2016. Metodika obsahuje teoretickou úvodní část, ve které jsou popsány kroky nezbytné pro stanovení funkčních bezpečnostních opatření. Jedním z těchto kroků je vyhodnocení ohroženosti, kterému bude věnován právě tento dokument. Způsob zhodnocení chráněného objektu vychází z izraelské bezpečnostní školy a je běžně užíván mezinárodní bezpečnostní komunitou při zabezpečení mimořádně ohrožených objektů.

- Metodika je určena zejména vedoucím pracovníkům a provozovatelům MC, kteří rozhodují o rozvoji bezpečnostního systému daného MC. Tedy nejen bezpečnostním profesionálům, ale i vyššímu managementu, který poptává bezpečnostní služby, posuzuje nabídky dodavatelů a k tomu potřebuje vědět, co požadovat a kam bezpečnost směřovat. Role provozovatelů MC je proto zásadní.

Jak je z obecné metodiky **Základy ochrany měkkých cílů** patrné, před samotnou tvorbou vyhodnocení ohroženosti je třeba mít zodpovězeny **tři na sebe navazující otázky:**

- **Co chci chránit,**

identifikace tzv. assets (hodnot). Těmi jsou nejčastěji život a zdraví, majetek, informace, ale i dobré jméno organizace nebo důležité vztahy. V případě ochrany měkkých cílů se zaměřujeme právě na ochranu života a zdraví lidí.

- **Proti komu chci své hodnoty chránit**

identifikace zdrojů hrozeb (osob, skupin osob). V této části je třeba zvážit, od jakých jednotlivců či skupin mi hrozí nebezpečí. Kdo by mi chtěl uškodit?

Takovými zdroji hrozeb mohou být běžní kriminálníci, ideologicky zaměřené nenávistné skupiny, zhrzený personál, duševně nemocné osoby a další.

- **Jakým způsobem tyto jednotlivé zdroje hrozeb útočí?**

Co mi od nich hrozí? Pokud znám své “nepřátele”, pak potřebuji porozumět jejich jednání. Musím si tedy klást otázky: co je motivuje k útoku, kdy a kde obvykle útočí, jakými zbraněmi útočí, jakým způsobem je používají?

Uvedená metodika dále obsahuje:

- zdroje hrozeb pro měkké cíle
- způsoby útoku pro jednotlivé zdroje hrozeb
- vytvoření seznamu možných způsobů útoku na konkrétní MC (varianty lokalizace a načasování útoku)
- vyhodnocení (míry ohroženosti MC /určení pravděpodobnosti daného způsobu útoku, dostupnost prostředků útoku, výskyt daného útoku a složitost provedení útoku/)
- určení dopadu (dopad na životy a zdraví, dopad na objekt, finanční dopad a dopad na fungování zasaženého společenství)
- vyhodnocení celkové míry ohroženosti
- závěr

Závěr metodiky:

- Vyhodnocením pravděpodobnosti a dopadů útoku lépe porozumíme kdy, a kde jsme jakými útoky ohroženi. Výpočtem míry ohroženosti a jejím zkoumáním pak lze zjistit, kdy a kam je nutné zaměřit pozornost. Smyslem je zacílit bezpečnostní opatření efektivně na místa a dobu, kdy jsme relevantními útoky skutečně ohroženi.
- Na toto vyhodnocení musí navázat **návrh systému bezpečnostních opatření**. Metodika zpracování tohoto návrhu již není předmětem publikace. Zpracování návrhu tohoto systému lze provést různým způsobem. Vždy by však mělo jít o systematický, metodický postup, který vychází z vyhodnocení pravděpodobnosti a dopadů, a který hledá vhodná bezpečnostní opatření pro:

- A. odstrašení útočníků či jinou **PREVENCÍ** útoků,
- B. pro jejich včasnou detekci,
- C. pro okamžitou reakci a
- D. pro zmírnění dopadu incidentu.

ÚSKALÍ NA VAŠÍ CESTĚ - finance

- Častý argument, proč „bezpečnost nelze implementovat“.
- Uváděným důvodem je cena například technických prostředků. **Nicméně např. škola může být bezpečná i s minimem technických prostředků, pokud správně nastaví bezpečnostní režim a organizaci. Technické prostředky jsou významným pomocníkem, nikoliv však jediným řešením.**
- **Možný vstup do dotačního programu MV na OMC – v první fázi neinvestiční, pro provedení auditů, nácviků nebo školení.....**

BEZPEČNOST – PŘED ČÍM ?

- Výrazy jako terorismus, ozbrojený útočník ve škole, nástražné výbušné zařízení, vyřizování si účtů (například neúspěšný žák, „naštvaný“ rodič), dítě jako nástroj vyřizování si účtů mezi rozvedenými rodiči (únos) nebo další mimořádné události již nejsou pouhou fikcí, ale skutečností. To by mělo vést zřizovatele škol a školských zařízení k zavedení zvýšených bezpečnostních opatření, a to nejen v rámci provozovaných zařízení, ale již při plánování výstavby či rekonstrukce.

Proč mám řešit bezpečnost školského zařízení

- Školská zařízení jsou často řazena mezi místa s vysokou koncentrací osob a nízkou úrovní zabezpečení proti násilným útokům. Jsou v tomto ohledu velmi specifickým cílem. Útoky na ně jsou vnímány jako jedny z nejhorších. Zranitelnost dětí je mimořádně vysoká a hodnota, jakou představují pro svoji rodinu i celou společnost, je nevyčísitelná. Proto je u nich potřebný i **specifický bezpečnostní přístup.**

Přes výše popsaná negativa pracujete ve školách i s pozitivními rysy:

- Škola jako cíl útoku (ať zvenčí, nebo zevnitř vlastními žáky) má jasně definovanou strukturu a skladbu lidí (žáci, pedagogové, ostatní zaměstnanci), kteří by měli v budově školy být.
- Škola má jasně definovaný režim, a pohyb po škole by tedy neměl být chaotický, ale řízený.
- Každodenní kontakt s žáky a pedagogy by měl umožnit včasné rozpoznání změn v jejich chování.

To vše výrazně usnadní zavedení preventivních opatření v podobě organizačně-režimových pravidel a navazující techniky.

Cíl pro pedagogy zní: „Přijmout za vlastní alespoň minimální standardy bezpečnosti, protože bez tohoto vnitřního postoje bude celková ochrana škol problematická“.

- Bude nutné zamyslet se nad režimem provozu školského zařízení a zavést do praxe režimová a organizační opatření a žádat jejich dodržování na pedagogickém sboru, zaměstnancích a žácích či klientech.
- **Útok ve škole je pro školu vždy fatální a s velkou pravděpodobností přinese ztráty na lidských životech nebo vážná zranění žáků a pedagogů. Školská zařízení, která nejsou na tyto hrozby nijak připravena, pravděpodobně nedokážou eliminovat již první „útok“. Jsou velmi zranitelná.**

Hrozby a rizika

- Ideální pro školské zařízení bude, když hrozby a rizika vyhledá specialista (auditor), který se danou problematikou profesně zabývá.
- Audit provedený specialistou je důkladnější, komplexnější a objektivnější.

Základní audit si nicméně můžete udělat sami.

- **Sami můžete ihned provést analýzu rizik. Snažte se vyvarovat neobjektivního náhledu na „sebe sama“ a snaha kritická a slabá místa zlehčovat nebo nevidět.**

Co minimálně můžete sami posoudit při určení rizika dané hrozby:

- **lokality, kde se vaše školské zařízení nachází,**
- **stavební provedení, počty vstupů a jejich režim,**
- **izolovanost či propojení s komerčními subjekty,**
- **skladbu žáků a pedagogů a dalších osob ve škole,**
- **bezpečnostní incidenty (dokonané, eliminované, připravované) zpětně alespoň za 3 roky a kdo byl strůjcem (žák, cizí osoba, pedagog, ...)**
- **zavedené bezpečnostní řády, pravidla – jejich účinnost a dodržování,**
- **z hlediska pravidel prioritně způsob identifikace a doprovodu návštěv,**
- **průchodnost školy – zda se mohou cizí osoby ve škole volně pohybovat,**
- **vybavení technickými prostředky, jejich účinnost a využívání.**

Možný následný postup:

Krok 1. - Audit jako vstup k vašemu bezpečnostnímu řešení

- Po vašem vlastním auditu by měl následovat audit zpracovaný specialistou. Audit posoudí vaši školu, či jiné školské zařízení z mnoha dalších hledisek, které vnesou na vaši bezpečnost objektivní pohled, ukáže slabá místa a navrhne smysluplné řešení. Auditor musí využít zpracovanou Metodiku MV - **vyhodnocení ohroženosti měkkého cíle**

Krok 2. - Plán implementace nápravných opatření z auditu

- Po auditu bude vaším dalším krokem sestavit plán jednotlivých bodů vedoucích k požadovanému standardu bezpečnosti.

- Plán by měl být vytvořen s bezpečnostním specialistou spolu s vedením školského zařízení a za ideálního stavu s účastí zřizovatele.

Krok 3. - Implementace nápravných režimových opatření

- V této fázi bude nutné připravit se na diskuse s pedagogy a argumenty, co zavést do praxe možné je a co nikoliv.

Krok 4. - Školení ředitelů a odpovědných pracovníků

- Poté, co je dokumentace sepsána a parametry nastaveny, musí proběhnout školení na úrovni managementu a vedení školy. Především ti se musí plně ztotožnit s požadovaným přístupem k řízení bezpečnosti. **Pokud tito pracovníci nepřijmou nastavený standard za svůj, nebude proces implementace úspěšný. Následně bude proškolen ostatní personál.**

Krok 5. - Implementace a školení obsluhy technických prostředků

- Implementaci technických prostředků byste měli provést pouze na základě promyšlené vazby na bezpečnostně – organizační opatření. Návrhu by měl předcházet projekt.

- Praxe ukazuje, že i tam, kde jsou technické prostředky instalovány, dochází mnohdy k degradaci jejich bezpečnostní funkce, a to nesprávným používáním a nedodržováním režimu.
- Následné funkční zkoušky a revize systémů technické ochrany musíte provádět v souladu s technickými normami a požadavky výrobců jednotlivých technických zařízení.

Krok 6. - Semináře za účasti specialistů

- Semináře vám pomohou rozšířit a pochopit hloubku a požadavky BŠ. V rámci zavedení bezp. režimu jsou pravidelné semináře nezbytné. Pomohou pracovníkům školských zařízení stále vnímat problematiku jako aktuální. Informují o vývoji norem a zákonných požadavků. A v neposlední řadě vedou k výměně zkušeností.

Krok 7. - Nácvik postupů při mimořádných událostech

- Jedno z nejdiskutovanějších témat, které čerí hladinu médií, laické i odborné veřejnosti. V rámci školských zařízení v ČR se odehrávají mnohdy „divoké“ a nekoncepční nácviky. Vaše nácviky musí respektovat skutečnost, že **ozbrojená složka disponující zákonnými pravomocemi a profesionálním výcvikem je Policie ČR a případně další složky IZS**. Řada nácviků není schopna postihnout taktické vedení zásahu ozbrojených složek státu (Policie ČR) a správné chování v rámci zásahu.

Krok 8. - Informování rodičů o zavedených opatřeních

- Rodiče budou v případě mimořádné události prvními, kteří se budou snažit do školského objektu „dostat“ a budou pravděpodobně (byť neúmyslně) komplikovat práci Policie ČR.
- Důkladná informovanost o nastavených opatřeních a fakt, že uvidí opatření v praxi (například tím, že sami nemohou chodit do školy, jak se „jim zachce“ nebo bez identifikace), mohou do určité míry situaci zklidnit.
- Školení rodičům také pomůže lépe chápat opatření, která se jim mohou zdát restriktivní a omezující.
- **Rodiče jsou aktivní složkou školských zařízení a stejně jako pedagogové i rodiče se musí ztotožnit s minimálním standardem bezpečnosti.**

Historie a východiska

- Hrozby a rizika, mezinárodní terorismus
- Případ ve Žďáře nad Sázavou
- Mohutné veřejné mínění
- Nutná ochrana měkkých cílů
- Jedním ze základů OMC jsou školy a školská zařízení
- Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2016 až 2020
- **Aktivity MV a Policie ČR**

Legislativní ukotvení

- **Školský zákon**
- Normy prevence kriminality, činnost ÚNMZ a jeho TNK č. 148
- Nutnost vypracování nové ČSN
- Vznik nové preventivní normy **ČSN 73 4400**
Prevence kriminality – řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání škol a školských zařízení s cílem vytvořit základní bezpečnostní standard, který byl velmi očekáván
- Platná a účinná od 1. září 2016

- Normu (ČSN 73 4400:2016) vypracovala v rekordním čase Technická normalizační komise TNK 148 (za velkého přispění odborníků z MV ČR a dalších členů Poradního sboru ministra vnitra pro situační prevenci kriminality) “Prevence kriminality a ochrana obyvatel“ jako možnou odpověď na řešení problematiky ochrany jednoho z měkkých cílů – škol a školských zařízení.

- Norma navazuje na řadu evropských norem „Prevence kriminality prostřednictvím navrhování budov, objektů a území“. **Zabezpečení škol a školských zařízení je v oblasti bezpečnosti jednou z hlavních priorit resortu MV.**
- Jedním ze stěžejních úkolů při navrhování a snižování rizika kriminality a antisociálního chování ve školách je řízení bezpečnostních rizik. Kvalitní řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání budov škol je závislé na provedení systému řízení rizik a jeho zásadním procesu posouzení rizik.

- Návrh a realizace bezpečnostních opatření fyzické ochrany by měl eliminovat nebo snížit nežádoucí rizika.
- Většina trestných činů je spáchána v důsledku toho, že pachatel může využít pro páchání trestné činnosti ve školách **snadnost přístupu do objektu či areálu, možnost úkrytu, neexistenci jednoznačného vymezení veřejného a privátního prostoru, nedostatečnost osvětlení, nevhodnost architektonických úprav a stavebního řešení budov a terénu.** Tyto faktory spolu s dalšími přispívají k zranitelnosti chráněných zájmů vůči vnějším rizikům.

- **Posouzení rizik kriminálního a antisociálního chování, včetně návrhu a implementace bezpečnostních opatření, je základním cílem.** Norma upravuje zásady a návrhy pro plánovače, projektanty, zřizovatele, ředitele, zaměstnance školy i další zainteresované strany.
- Nová norma pomáhá k orientaci ve značném množství technických doporučení, norem, vyhlášek a zákonů tím, že v jednotném dokumentu odkazuje na potřebné materiály pro školy. Tímto eliminuje fakt, že koncepční řešení bezpečnosti škol je při prvotním plánování výstavby či rekonstrukci často opomíjeno.

- Řízení bezpečnosti je nedílnou součástí řízení jakékoliv organizace, k problematice bezpečnosti je nutné přistupovat odpovědně, v souladu s požadavky dnešní doby a s aktuální bezpečnostní situací, což je pro obce a kraje jako zřizovatele škol základním mementem.
- Základem u všech opatření **je a bude, aby se nepovolaná osoba nedostala do objektu školy, tedy prevence kriminality!**

**Zveřejnění české technické normy ČSN 73 4400
„Prevence kriminality – řízení bezpečnosti při
plánování, realizaci a užívání škol a školských
zařízení“ na webu Ministerstva vnitra ČR
k dalšímu využití**

<http://www.mvcr.cz/clanek/zverejneni-ceske-technicke-normy-csn-73-4400-prevence-kriminality-rizeni-bezpecnosti-pri-planovani-realizaci-a-uzivani-skol-a-skolskych-zarizeni.aspx>

Metodika k aplikaci normy

- Protože norma jako taková je pro zřizovatele škol a školských zařízení, tedy pro obce a kraje „těžká četba“ a na **základě velkého ohlasu odborné i laické veřejnosti, se MV rozhodlo nechat zpracovat metodiku aplikace této normy do praxe ve spolupráci s Asociací bezpečná škola.**
- <http://www.mvcr.cz/clanek/metodika-pro-aplikaci-nove-technicke-normy-csn-73-4400.aspx>

ČSN 73 4400 – ZÁKLADEM JE PREVENCE

- Norma jde proti nesprávnému trendu, který je často prezentován v médiích. **Řešení bezpečnosti je ukazováno pouze na úrovni aktivní obrany. Žáci se učí sebeobranu a vlastní školské zařízení přitom je a zůstává z hlediska prevence na úrovni režimových, organizačních a technických opatření zcela neošetřené.**
- Norma ČSN 73 4400 klade důraz zejména na preventivní opatření.

- Je důležité incidentům a mimořádným událostem **předcházet** a snažit se o jejich eliminaci na nejmenší možnou a přípustnou míru. Pokud již aktivní útočník (nebo jiný obdobný incident) nastane, znamená to selhání preventivních opatření. Pokud školské zařízení žádnou prevenci nemá, je maximálně zranitelné a **nelze mluvit** o „Bezpečné škole“.

KDY POUŽÍT ČSN 73 4400

- **Norma pomáhá k orientaci ve značném množství technických doporučení, norem, vyhlášek a zákonů tím, že se na ně konkrétně odkazuje a zastřešuje vše potřebné pro projektování bezpečnosti a prevenci kriminality školských zařízení. Pomáhá, aby koncepční řešení bezpečnosti škol při prvotním plánování výstavby či rekonstrukci nebylo opomíjeno.**

- Norma je využitelná pro všechny veřejné, soukromé nebo státní instituce a **zřizovatel školského zařízení by její aplikaci měl vyžadovat již v zadávací fázi projektu na výstavbu, rekonstrukci nebo projektu a investici do bezpečnostních opatření.**

VAZBY NA POŽÁRNĚ-BEZPEČNOSTNÍ ŘEŠENÍ STAVBY

- Pokud bude norma brána v úvahu již na samém začátku projekčního procesu, značně usnadní implementaci a soulad všech požárních a bezpečnostních předpisů.
- Při plánování výstavby je nutné plně akceptovat platné PBŘ řešení stavby s ohledem na únikové trasy, dveře na těchto trasách a shromaždiště. **Zatímco bezpečnostní specialista by rád viděl všechny dveře zavřené, požární specialista vyžaduje dveře po směru úniku vždy otevřené.**

UVEDENÍ DO PRAXE

- Ačkoliv je norma nová, jsou již v rámci ČR objekty řešené v duchu této normy. **Pomocí na začátku projektování školského zařízení, nebo implementace bezpečnostních opatření do stávajícího zařízení je účast bezpečnostního specialisty, který umí „audit“ požadovaných řešení a navrhne skutečné potřeby.**
- Smyslem auditu není kritizovat ředitele ani ukazovat na chyby v řízení této specifické bezpečnosti.

- Smyslem auditu není kritizovat ředitele ani ukazovat na chyby v řízení této specifické bezpečnosti. **Audit má najít řešení, pojmenovat slabá místa a nápravná opatření. Audit je dle normy nezbytný k dalšímu smysluplnému procesu řízení bezpečnosti ve školských zařízeních.** (7. kapitola ČSN 73 4400)

Za pozornost Vám děkuje

JUDr. Tomáš Koníček
zástupce ředitele
odboru prevence kriminality MV ČR

Tel.: 974 833 217

E-mail: tomas.konicek@mvcz.cz

www.mvcz.cz